■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

یکشنبه ۶ آذر ۱۴۰۱ | ۲ جمادی‌الاولی ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۶۶ | Sunday - Nov 27, 2022

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

- زادروز جمشید مشایخی، بازیگر/ ۱۳۱۳
- زادروز داریوش فرهنگ، کارگردان و بازیگر/ ۱۳۲۶
- سالمرگ جعفر شهری، نویسنده و پژوهشگر/ ۱۳۷۸
- درگذشت دکتر «سیدصادق گوهرین»/ ۱۳۷۴

واحه

بی تو نیست آرامم کز جهان تو را دارم
هرچه تو نه ای جانا، من ز جمله بیزارم

عطار

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۲	غروب آفتاب: ۱۶:۵۲
اذان مغرب: ۱۷:۱۲	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۰۸
اذان صبح (فردا): ۵:۲۴	طلوع خورشید (فردا): ۶:۵۳

پیشخوان

سه تفنگدار

داستان‌های کلاسیک بسیاری در ادبیات جهان وجود دارد که به زبان‌های متعدد ترجمه شده‌اند. رمان «سه تفنگدار» اثر نویسنده فرانسوی الکساندر دوما یکی از آنها است که با شنیدن نامش ناخودآگاه در ذهن خوانندگان جمله معروف «همه برای یکی، یکی برای همه» تداعی می‌شود. الکساندر دوما که لقب سلطان پاریس را بر او نهاده‌اند، یکی از معروف‌ترین و محبوب‌ترین نویسندگان فرانسوی است. او علاوه بر رمان‌نویسی، مقاله‌نویسی و نمایشنامه‌نویسی، خبرنگار پرتوانی نیز بوده است. دوما از پیشگامان مکتب رمانتیسیسم بود و گاهی در نوشته‌هایش آثاری از مکتب رئالیسم نیز به چشم می‌خورد. دوما نویسنده پرکاری بود. بیش از ۳۰۰ عنوان کتاب از این نویسنده وجود دارد. بسیاری از کتاب‌های او تقریبا به تمام زبان‌های زنده دنیا ترجمه شده و بیش از ۲۰۰ عنوان فیلم بر اساس نوشته‌های او ساخته شده است. رمان سه تفنگدار، قهرمانی‌ها و دلاوری‌های سه تن از تفنگداران پادشاه فرانسه لویی سیزدهم به نام‌های آتوس، پورتوس و آرامیس را روایت می‌کند. در کنار این سه نفر جوانی دلاور و زیرک به نام دارتانیان که در طول داستان به عضویت تفنگداران سلطنتی درمی‌آید نیز حضور دارد. سه تفنگدار در سال ۱۸۴۴ میلادی به صورت دنباله‌دار در یکی از مجلات فرانسوی منتشر شد. نخستین بار این کتاب توسط محمد طاهر میرزا قاجار در زمان سلطنت ناصرالدین‌شاه قاجار به فارسی ترجمه و به صورت چاپ سنگی منتشر شد. در سال‌های بعد، ترجمه جدیدی از کتاب، توسط ذبیح‌ا... منصوری صورت گرفت. این ترجمه توسط انتشارات امیرکبیر منتشر شده است.

قانون هوا روی هوا!

کدام دستگاه‌ها در اجرای قانون هوای پاک مسئولیت دارند؟

چند روز پیش علیرضا زاکانی در رابطه با چالش همیشگی آلودگی هوای پایتخت یک جمله آشنا را به کار برد. او گفت: «شهرداری مسئول آلودگی هوا نیست.» پیش از او هم بسیار بوده‌اند مسئولانی که از اجرای قانون هوای پاک شانه خالی کرده‌اند. دوره پیشین مدیریت شهری هم یعنی پیروز حناچی گفته بود: «دعا کنیم باد بوزد تا مشکل آلودگی هوا رفع شود.» اما سوال مهم‌تر شاید این باشد که اساسا سهم دستگاه‌ها در اجرای این قانون چگونه است؟ نیمه دوم سال که فرا می‌رسد، آلودگی هوا همچون ترافیک به یک همراه روزانه برای شهروندان تبدیل می‌شود. همراهی که نفس را به شماره می‌اندازد و گاهی نفس می‌گیرد. سالانه بین چهار تا پنج هزار شهروند تهرانی جان خود را در مواجهه مستقیم با ذرات معلق هوای تهران از دست می‌دهند. همچنین صدمه اقتصادی آلودگی هوای تهران بالغ بر دو میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار در سال اعلام شده است. کارشناسان و محققان بسیاری دلایل ساختاری آلودگی هوای تهران را مواردی همچون عدم توسعه حمل و نقل عمومی پاک، ارزان، در دسترس و سازگار با محیط زیست به اندازه نیاز، بارگذاری جمعیتی و وسایل نقلیه بیش از حد تا چندین برابر ظرفیت مسکونی و معابر شهری، کیفیت پایین خودروهای داخلی به ویژه در بخش کنترل آلایندگی و ضعف در نظارت بر آلایندگی منابع ساکن و متحرک، عمر بالای ناوگان حمل و نقل به ویژه ناوگان باری و حمل و نقل عمومی، واقعی نبودن قیمت حامل‌های انرژی و در نتیجه مصرف بی‌رویه سوخت توسط وسایل موتوری و احتراقی، نقص مقررات اجرایی و کافی‌نبودن ضمانت‌های اجرایی آنها برای اجتناب همه منابع ثابت و متحرک از تولید بیش از حد آلاینده‌های هوا و همچنین توپوگرافی و شرایط هندسی شهر تهران می‌دانند. این روزها آلودگی هوا در پایتخت به مشکلی عادی تبدیل شده که دیگر عزم جدی برای کاهش آن وجود ندارد و هر دستگاهی حل آن را بر گردن دیگری می‌اندازد. اما بهتر است بدانید که طبق قانون هوای پاک مصوب سال ۱۳۹۶ وظیفه نظارت بر عملکرد دستگاه‌های ذی‌ربط برعهده سازمان حفاظت محیط زیست بوده و بیشترین سهم فعالیت‌ها مربوط به وزارتخانه‌های کشور، صمت، نفت و نیرو است. طبق این قانون ۱۴ دستگاه به صورت مستقیم و ۱۹ دستگاه به صورت غیرمستقیم وظیفه کاهش آلودگی هوا را برعهده دارند و طبق ماده ۲ این قانون، دستگاه‌ها موظف هستند مقررات را به صورت کامل رعایت و اجرا کنند. پس از گذشت بیش از پنج سال، هنوز گزارش و آمار شفافی از عملکرد دستگاه‌های مربوطه در کاهش آلودگی هوا وجود ندارد. تمامی دستگاه‌های مسئول در مدیریت آلودگی هوا شامل وزارت کشور، سازمان حفاظت محیط زیست، شهرداری‌ها، نیروی انتظامی، سازمان ملی استاندارد، وزارت صمت، وزارت نفت، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، بیمه مرکزی، سازمان اداری و استخدامی، سازمان برنامه و بودجه، وزارت اقتصاد و امور دارایی، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان صدا و سیما، وزارت علوم و سازمان هواشناسی است. اما ۱۴ دستگاه که به صورت مستقیم وظیفه مدیریت را برعهده دارند شامل وزارتخانه‌های نفت، نیرو، کشور و شهرداری‌ها، راه و شهرسازی، اقتصادی و امور دارایی، صمت، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش، ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت راهنمایی و رانندگی، نیروی انتظامی و سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی هستند.

نگاهی به برخی وظایف محول‌شده قانون به این دستگاه‌ها، نشان می‌دهد که چقدر این نهادها دور از اجرای این قانون هستند و چقدر این چالش برای آنها بی‌اهمیت بوده است، بدتر این که اگر این نهادها همین حالا بخواهند به وظایف‌شان عمل کنند سال‌ها طول می‌کشد نتایج این کار به چشم شهروندان بیاید. به عنوان مثال یکی از وظایف وزارت نیرو در این قانون به این شرح است: «منوط شدن شماره‌گذاری خودروهای دیزلی به نصب صافی (فیلتر) دوده؛ با همکاری معاونت راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران؛ تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست؛ تا اول سال ۹۴». این درحالی است که اساسا ماجرای نصب فیلتر دوده با یک نامه خودروساز داخلی به معاون اول رئیس جمهور دولت دوازدهم ملغی شد! یا وظیفه وزارت کشور که در قانون مدت زمان اجرایی آن هم مشخص شده به این شرح است: «تعویض کاتالیزور (کاتالیست) خودروهای عمومی درونشهری؛ تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست و از طریق شهرداری‌ها؛ در مدت شش ماه.» و این در حالی است که با گذشت پنج سال هنوز این بند هم اجرایی نشده است.

حکمت

امام هادی (ع)

کسی که از خدا اطاعت می‌کند از خشم مردم باکی ندارد.

بحارالانوار

نکته روز

نجات زندگی

برای حفظ زمین، چه کارهایی می‌توانیم انجام بدهیم؟

کره زمین برای تامین غذای جمعیت جهان که به تازگی از مرز هشت میلیارد گذشته، تحت فشار است. گرانی و کمبود مواد غذایی در جهان پس از همه‌گیری کرونا و سپس جنگ اوکراین بیداد می‌کند. با این همه هر ساله بخش زیادی از غذای تولیدی در جهان دور ریخته می‌شود. براساس گزارش سازمان ملل موسوم به «شاخص دورریز غذا» هر ساله ۱۷ درصد غذای تولیدی در جهان که وارد بازار مصرف می‌شود به هدر می‌رود. این رقم معادل مصرف غذای ۶۹۰ میلیون نفر برای یک سال است. در حالی که اندازه‌گیری ضایعات مواد غذایی دشوار است، یک تخمین توسط برنامه محیط زیست سازمان ملل نشان داد که اگر ضایعات غذایی را یک کشور در نظر بگیریم، این کشور پس از چین و آمریکا سومین تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای محسوب می‌شود. هدررفت غذا در همه کشورها با سطوح درآمدی متفاوت از کشورهای دارای درآمد بالا گرفته تا کشورهای با درآمد متوسط و پایین شایع است. حتی برخی کشورهای فقیر دورریز بیشتری نسبت به کشورهای توسعه‌یافته دارند. البته با این تفاوت که دورریز غذا در کشورهای توسعه‌یافته بیشتر در بخش مصرف است اما در کشورهای در حال توسعه، بیشتر هدررفت غذا در بخش تولید، ذخیره‌سازی و حمل‌ونقل انجام می‌گیرد. در حالی که پرداختن به عوامل سیستمی و بازیگران شرکتی که در یک سیستم غذایی معیوب تاثیرگذارند مهم است البته راه‌حل‌های فردی و کنترل دورریز در خانه‌ها می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد. جلوگیری از تبدیل شدن مواد غذایی به زباله در سراسر جهان تاثیرگذارترین راه حلی است که در حال حاضر برای مقابله با تغییرات آب و هوایی وجود دارد.

از پیش برنامه‌ریزی و با دقت خرید کنید: اجتناب از ضایعات مواد غذایی می‌تواند حتی قبل از این که به فروشگاه مواد غذایی یا بازار کشاورز برسید، شروع شود. تهیه یک لیست مواد غذایی و پایبندی به آن می‌تواند به شما کمک کند که به خانه نرسیده، متوجه شوید که یک عنصر کلیدی را از دست داده‌اید که برنامه غذایی شما را از مسیر خارج می‌کند و شما را از استفاده از سایر موادی که خریداری کرده‌اید بازمی‌دارد. همچنین تهیه یک لیست خرید مانع خوبی است که شما را از خریدن اقلام غیرضروری بازدارد. تمایل به خرید عمده یا خرید برای بازه‌های زمانی طولانی مثلا ماهی یکبار نیز می‌تواند منجر به خرید بیش از حد شود که منجر به فاسدشدن مواد غذایی می‌شود. بهتر است خریدها هفتگی صورت گیرد و بیشتر از مغازه‌ها و خواربارفروشی‌های کوچک خرید کنید تا انواع فروشگاه‌های بزرگ. وضعیت ذهنی که هنگام خرید در آن قرار دارید، نیز به شدت بر نتیجه خریدتان تاثیر می‌گذارد.

به همین دلیل اکیدا توصیه می‌شود که گرسنه به خرید نروید!

مواد غذایی را به درستی ذخیره کنید: رویکردهای خلاقانه برای ذخیره‌سازی تنها طول عمر مواد غذایی را افزایش نمی‌دهد، بلکه باعث می‌شود شما بیشتر از آنچه دارید، استفاده کنید. انتخاب و استفاده از ظروف کوچک‌تر و شفاف برای نگهداری مواد غذایی به اعضای خانواده کمک می‌کند که راحت‌تر آنچه را که دارند در یک نگاه ببینند، بنابراین کمتر احتمال دارد که مثلا یک خوراکی در ته یخچال فراموش شود. برای هر فرد مهم است که به طور انتقادی به چرایی دورریختن غذا توجه کند و سپس راه‌حلی متناسب با آن بیابد. برای هر یک از ما راهی برای تغییر رفتارهای کوچک وجود دارد که سپس به یک راه حل بزرگ منجر می‌شود.

پرسه

یک مدافع دودی!

موضوع سیگارکشیدن ورزشکاران از آن تناقضاتی بوده که تکلیف هیچ کس هنوز با آن روشن نیست. سال‌ها پیش رواج قلیان‌کشی میان بازیکنان فوتبال لیگ برتر به جنجالی در فضای رسانه‌ای تبدیل شد اما قبح آن برای این بازیکنان از بین نرفت.

در مقابل در کشورهای دیگر هم چنین رویه‌ای تا حدودی همچنان ادامه دارد هر چند پیامدهای بسیاری برای ورزشکاران به دنبال داشته است، حذف چند بازیکن تیم ملی والیبال ایتالیا در پی انتشار تصاویر سیگارکشیدن آنها یا بازیکن عجیب بلژیکی یعنی نایینگولان که حتی قید حضور در تیم اینترمیلان را به دلیل کشیدن سیگار زد و باشگاهی انتخاب کرد که بتواند به راحتی در آن سیگار بکشد! حالا هم تصویری کوتاه از روبرتو کارلوس بازیکن افسانه‌ای برزیل منتشر شده که در حاشیه بازی این تیم در قطر سیگار می‌کشد!

کیوآرکد را اسکن کنید

برخاستن از آتش

برد دلچسب ایران در برابر ولز و افزایش امید به اولین صعود تاریخ تیم ملی ایران به دور بعدی باعث یک وفاق جمعی در جامعه امروز شده است. از نوع شادمانی مردمان این سرزمین پس از برد در جام جهانی گرفته تا سیل محصولات فرهنگی که در همین فاصله کوتاه منتشر شده است. نمونه‌اش موشن‌گرافیک تازه خانه طراحان انقلاب که با عنوان «تا پای جان برای ایران» با تصاویری از بازیکنان تیم ملی ایران و البته مردم و اقوام مختلف این سرزمین منتشر شده است. همه چیز حالا مهیای رویارویی ایران در روز سه‌شنبه برای صعود است. اتفاقی که می‌تواند به شادمانی جمعی مردم ایران بینجامد.

کیوآرکد را اسکن کنید

قاب

آغوش رایگان

در هفته‌های اخیر حمله‌های ایران به گروهک‌های تروریستی تجزیه‌طلب ضدایرانی مستقر در شمال اقلیم عراق مورد توجه بسیاری قرار گرفته است. در یکی از آخرین این موارد، مقرهای کومله در کویسنجق با چهار موشک هدف قرار گرفت. حمله دیگر نیز با پهپاد در منطقه «جیژنیکا» نزدیک شهر اربیل رخ داد و آژیرهای کنسولگری آمریکا در این شهر به صدا درآمد. ناآرامی‌های اخیر در ایران فرصتی برای این گروهک تجزیه‌طلب فراهم آورده بود تا همچون گذشته اهداف ضدایرانی خود را پیش ببرد اما حملات مداوم ایران به این گروه باعث شد به اهداف شوم خود نرسند. این موضوع مورد توجه مازیار بیژنی، کارتونیست قرار گرفته و او با طنازی این کارتون را به همین بهانه به تصویر کشیده است.

چهارراه

اژدهای کوچک

چیزهایی از زندگی بروس لی که تا امروز نمی‌دانستیم

بروس لی یکی از چند وجهی‌ترین نمادهای فرهنگ پاپ است. به او لقب اژدهای کوچک داده‌اند چرا که این هنرمند به طرز عجیبی در سال چینی اژدها، در روز اژدها و بالاخره در ساعت اژدها به دنیا آمده است! تعداد زیادی از طرفداران، او را به خاطر فیلم‌هایش، مهارت هنرهای رزمی‌اش، آمادگی جسمانی غیرقابل درک، دفاع از فرهنگ چینی و حتی فلسفه‌هایش درباره زندگی تحسین می‌کنند. با این حال، فراتر از تمام رکوردهای جدیدی که لی شکست، بیشتر شناخت از او تنها پس از مرگش در ۳۲ سالگی به دست آمد. او مردی پرانرژی با جاه‌طلبی‌های عظیم بود که بدنش را برای رسیدن به سطوح بالاتر و فراتر از آنچه می‌خواست برود، پیش برد. متاسفانه لی در جوانی درگذشت و دنیا را به این فکر واداشت که اگر زمان بیشتری به او داده می‌شد، ممکن بود چه شگفتی‌های بیشتری خلق کند.

حقایق زیادی در مورد بروس لی وجود دارد که به خوبی شناخته شده است؛ این که او اولین بازیگر آسیایی-آمریکایی بود که تا به حال نقش اصلی یک فیلم هالیوودی را داشت یا این که ضرباتش چنان سرعتی داشت که دوربین‌ها نمی‌توانستند در حین فیلمبرداری همراهی‌اش کنند. اما علی‌رغم این واقعیت که بروس لی از یک هنرمند رزمی فراتر رفته و به یک نماد فرهنگی تبدیل شده است، هنوز حقایقی در مورد زندگی و کار او وجود دارد که ممکن است شما را شگفت‌زده کند.

هنرمندی چندوجهی

بروس لی رشته‌های مختلف هنری را از جوانی شروع کرد. او نه تنها در ۱۳ سالگی هنرهای رزمی را آغاز کرد، بلکه یک بازیگر کودک نیز بود و تا قبل از این که در ۱۸ سالگی به آمریکا نقل مکان کند، در بیش از ۲۰ فیلم در هنگ‌کنگ ظاهر شد. اولین نقش اصلی بروس لی در یک فیلم زمانی بود که او فقط ۱۰ سال داشت؛ اما اولین حضور او در یک فیلم در سه‌ماهگی ثبت شده است! بروس لی مردی مبتکر با استعدادهای فراوان بود. پس از اتمام هنرهای رزمی در سال ۱۹۶۱، لی در دانشگاه واشنگتن در رشته فلسفه ثبت‌نام کرد. او در توسعه هنر جیت‌کان‌دو تاثیر داشت و به بیومکانیک، بوکس، شمشیربازی و علم تغذیه پرداخت.

یک کتابخوان قهار با چشمانی ضعیف

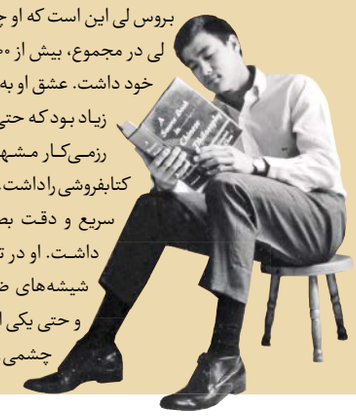

باتوجه به زمان زیادی که او برای تمرین هنرهای رزمی صرف کرد، شگفت‌انگیز است که بروس وقت داشت تا هر کار دیگری انجام دهد. یکی از حقایق کمتر شناخته‌شده بروس لی این است که او چقدر به خواندن علاقه داشت. لی در مجموع، بیش از ۲۵۰۰ کتاب در کتابخانه شخصی خود داشت. عشق او به مطالعه و خودآموزی به قدری زیاد بود که حتی قبل از این که به عنوان یک رزمی‌کار مشهور شود، آرزوی داشتن یک کتابفروشی را داشت. بروس لی علی‌رغم واکنش‌های سریع و دقت بصیرانه‌اش، بینایی وحشتناکی داشت. او در تمام عمرش از عینک‌هایی با شیشه‌های ضخیم و بزرگ استفاده می‌کرد و حتی یکی از اولین افرادی بود که لنزهای چشمی را امتحان کرد.

مربی ستارگان

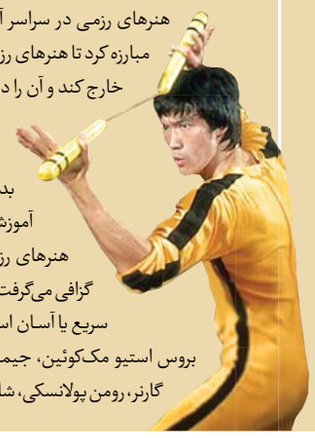

بروس لی هرگز قصد بازیگری نداشت و به جای آن رویای بازکردن مدارس هنرهای رزمی در سراسر آمریکا را در سر می‌پروراند. لی فعالانه مبارزه کرد تا هنرهای رزمی را از مدارس انگشت‌شمار و مخفی خارج کند و آن را در دسترس همگان قرار دهد. او یکی از پیشگامان فراگیری در هنرهای رزمی بود و آشکارا به همه اقشار جامعه بدون توجه به نژاد، سن و جنسیت آنها آموزش می‌داد. بروس کلاس‌های خصوصی هنرهای رزمی را اجرا می‌کرد، حتی هزینه‌های گزافی می‌گرفت تا مردم را از این فکر که هنرهای رزمی سریع یا آسان است، بازدارد. برخی شاگردان مشهور بروس استیو مک‌کوئین، جیمز کابرن، استرلینگ سیلیفانت، جیمز گارنر، رومن پولانسکی، شارون تیت و کریم عبدالجبار بودند.

بزرگ‌ترین اشتباه زندگی «لی»

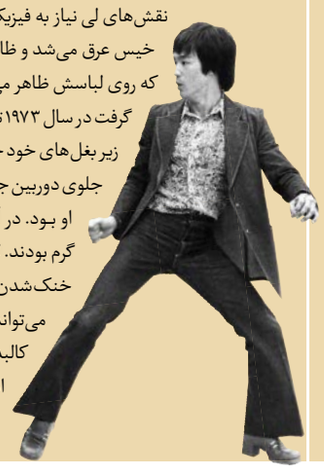

نقش‌های لی نیاز به فیزیک بدنی زیادی داشت، هنگام فیلمبرداری خیس عرق می‌شد و ظاهرا پیشگام هنرهای رزمی از لکه‌های عرق که روی لباسش ظاهر می‌شد متنفر بود. به همین دلیل او تصمیم گرفت در سال ۱۹۷۳ تحت عمل جراحی قرار بگیرد و غدد عرق را از زیر بغل‌های خود خارج کند تا از نشان‌دادن مدهای مصنوعی جلوی دوربین جلوگیری کند. این کار شاید بزرگ‌ترین اشتباه او بود. در آن دوران استودیوهای ضبط بیش از حد گرم بودند. لی با کمبود غدد عرق مواجه بود که مانع از خنک‌شدن طبیعی بدنش می‌شد. گرمازدگی همچنین می‌تواند باعث تورم در مغز شود، مانند آنچه در کالبدشکافی لی پیدا شد. به تازگی علت مرگ این اسطوره هنرهای رزمی نوشیدن بیش از حد آب عنوان شده است.